

Latvijā izveidot 42 pašvaldības līdzšinējo 119 vietējo pašvaldību vietā paredz Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums, ko galīgajā lasījumā Saeima pieņēma 10. jūnijā. Lai jauno pašvaldību domes savu darbu uzsāktu pēc 2021. gada pašvaldību vēlēšanām, notiek darbs, īstenojot nepieciešamos pasākumus jaunveidojamo novadu darbības uzsākšanai.

Valsts budžetā paredzēts finansējums jauno pašvaldību darbības uzsākšanai – 9,1 miljons eiro, kas tiks piešķirts divu gadu laikā. Lai 2021. gadā veiksmīgi uzsāktu jaunā novada darbību, katram novadam jāizstrādā jaunās administratīvās struktūras

projekts. Tā izstrādei paredzēta valsts mērķdotācija (kopējais finansējums 525 tūkstoši eiro, no kuriem 2020. gadā tiek piešķirts 70% no līdzfinansējuma, 2021. gadā – atlikušie 30%). Viena projekta vidējās izmaksas plānotas līdz 18 750 eiro. Tāpat jaunajām pašvaldībām jāizstrādā teritorijas attīstības plānošanas dokumentu – ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas – projekti (kopējais finansējums 1,05 miljoni eiro). Viena projekta vidējās izmaksas plānotas līdz 33,8 tūkstošiem eiro (2020. gadā tiek piešķirti 50% no līdzfinansējuma, 2021. gadā – atlikušie 50%). Savukārt 2021. gadā pašvaldībām būs pieejama vienreizējā valsts mērķdotācija administratīvo izdevumu segšanai, kas radušies, pašvaldībām apvienojoties (kopējais finansējums 7,1 miljons eiro).

Lai atbalstītu jauno pašvaldību

izveidošanu un veicinātu apvienojamo pašvaldību sadarbību, pirms darbu sāk jaunievēlētās domes, līdzfinansējums tiks piešķirts administratīvās struktūras izstrādei pašvaldībai, kurā ir lielākais iedzīvotāju skaits atbilstoši Iedzīvotāju reģistra datiem šā gada 1.janvārī. Šai pašvaldībai projekta izstrādē ir jāiesaista arī pārējās apvienojamās pašvaldības, kuru domju priekšsēdētāji sniegs nepieciešamo informāciju, lai rastu labāko apvienošanas risinājumu. “Jaunveidojamā novada pašvaldības administratīvās struktūras projektā” pašvaldībai jāiekļauj visu apvienojamo novada pašvaldību iestāžu un struktūrvienību, kā arī kapitālsabiedrību, biedrību un nodibinājumu un citu pašvaldības institūciju darbības raksturojums, to turpmākais darbības modelis jaunveidojamā novadā, kā arī jāpievieno jaunās domes administrācijas pārvaldes

modelis un pašvaldības nolikuma projekts. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce skaidrojis, ka, lai pašvaldības veiksmīgi sāktu darbu jaunajās teritorijās, tām kopīgi strādāt jāsāk jau tagad. Ir jāmeklē risinājumi, kā iedzīvotājiem nodrošināt labākus pakalpojumus, kā uzlabot to pieejamību un kvalitāti, apvienojot esošās iestādes vienā vai pilnveidojot vairākas esošās struktūras atbilstoši jaunveidojamā novada prasībām.

Ministrija strādā pie normatīvo aktu izstrādes, kas saistīti ar pašvaldību reformu. VARAM ir apkopojusi, ka izmaiņas nepieciešamas 65 likumos un 121 Ministru kabineta noteikumos. Tostarp ministrija strādā pie jaunā Pašvaldību likuma, kur būs paredzēti mehānismi iedzīvotāju līdzdalības nodrošināšanai – tajā skaitā arī pienākums pašvaldībām veidot iedzīvotāju valdes

vietējo kopienu interešu pārstāvēniecībai. Šādas valdes būtu konsultatīva rakstura un varētu izskatīt vietējas nozīmes jautājumus, iesniegt pašvaldības domei lēmumprojektus, kā arī iesaistīties lēmuma par pašvaldības līdzdalības budžeta izlietošanu pieņemšanā.

Tāpat ministrija turpina strādāt arī pie regulējuma, kas noteiks valsts un pašvaldību kopīgu funkciju īstenošanu, izveidoto administratīvo reģionu statusu un darbības nosacījumus. Notiek diskusija par valsts un pašvaldību kopīgi veicamajiem uzdevumiem un funkcijām, lai administratīvo reģionu ietvaros veidotu valsts un pašvaldību kopīgas iestādes. VARAM virzīs ziņojumu Ministru kabinetam par konceptu reģionu darbības uzlabošanai, kurā tiks apskatīts gan reģionu funkciju, gan reģionu robežu iespējamās izmaiņas. □

Sadarbība koleģiāla

Reizi mēnesī, kā to paredz likums, septiņu apvienojamo novadu vadītāji, kuri pārstāv topošajā Cēsu novadā iekļautās pašvaldības, tiek apvienotajā finanšu komisijā. Tiek pārrunāti finanšu jautājumi, jo pašvaldības var uzņemties aizņēmumu, galvojumu un citas ilgtermiņa saistības, iznomāt savu nekustamo īpašumu, kā arī atsavināt savu kustamo un nekustamo mantu, kuras pārdošanas vērtība pārsniedz 50 000 eiro vai 0,1 procentu no pašvaldības pamatlīdzekļu vērtības, tikai pēc tam, kad saņemts pozitīvs apvienojamo pašvaldību finanšu komisijas lēmums.

“Katra pašvaldība vislabāk zina, kā rīkoties ar saviem īpašumiem. Ja dome nolēmusi, citu pašvaldību kolēģi uzticas. Līdz šim finanšu komisija ir atbalstījusi visu novadu domju lēmumus, kuriem bijis nepieciešams saskaņojums,” uzsver J.Rozenbergs.

Tikšanās reizē tiek pārrunātas arī citas aktualitātes. Līdz 1. decembrim jānotiek visu apvienojamo pašvaldību deputātu kopsapulcei, kas ievēlēs novada vēlēšanu komisiju. Novadu vadītāji

ir vienojušies, cik komisijā būs locekļu, kā tiks izsludināta locekļu pieteikšanās, kopsapulce apstiprinās cilvēkus, kuri tajā strādās.

Cēsu novada dome gatavo pieteikumu, lai saņemtu finansējumu apvienošanās projekta izstrādei.

“Kad saņemsim naudu, kopā domāsim, kā to lietderīgāk izmantot. Ja aicināt ekspertus, tad kādus, vai varbūt rast citas iespējas,” stāsta Cēsu novada vadītājs Jānis Rozenbergs.

Novadu vadītāji arī sprieduši, kā lielajā novadā īstenot izglītības funkciju, tagad par to diskutē pašvaldību speciālisti. Runāts arī par bāriņtiesu, taču pagaidām arī valsts līmenī ir daudz neskaidrību.

“Sarunās viedokļi ir dažādi, lietišķi diskutējam un vienojamies,” tikšanās reizes raksturo J.Rozenbergs.

Arī kolēģi atzīst, ka sarunas ir lietišķas. “Pamazām sākam spriest par iespējamajām struktūrām. Novadi esam tik dažādi, katrā situācijā meklējam labākos risinājumus. Domstarpību mums nav,” saka Pārgaujas novada vadītājs Hardijs Vents un atklāj, ka vadītāji pauduši viedokli, ka nā-

kamā gada budžetu katra dome pieņems pati, jo tā būs ērtāk. □

■Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija līdz 30. septembrim izstrādā metodiku pašvaldībām jaunveidojamo novadu darbības uzsākšanai.

■Ministru kabinets līdz 31. decembrim izstrādā un iesniedz Saeimai izskatīšanai likumprojektu, kas paredz vietējo kopienu (pilsētu un pagastu) tiesības demokrātiski ievēlēt savus pārstāvjus un piešķir šīm vietējām kopienām kompetenci vietējas nozīmes jautājumu kārtīšanai.

Avots: Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums

Lēmumu pieņemšanā iesaistīs iedzīvotājus

No vakardienas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) aicina iedzīvotājus piedalīties jaunā Pašvaldību likuma apspriešanā, sniedzot savus priekšlikumus. Ar to ikviens interesents var iepazīties VARAM tīmekļvietnē.

Likumprojektā iecerēts ieviest prasību pašvaldībās nodrošināt iedzīvotāju valdi, lai uzturētu dialogu starp iedzīvotājiem un domi. Tāpat likumā paredzēts arī noteikt iespēju pašvaldības iedzīvotājiem iesniegt domei kolektīvo iesniegumu.

Kopš likuma “Par pašvaldībām” pieņemšanas 1994. gadā ir notikušas būtiskas izmaiņas valsts pārvaldē kopumā, kas neizbēgami rada nepieciešamību pēc izmaiņām pašvaldību darbības tiesiskajā regulējumā. Izstrādājot jauno Pašvaldību likumu, ministrija novērsusi pastāvošas nepilnības un pretrunas, kas identificētas, iesaistot jomas pārstāvjus un citas ministrijas, kā arī izvirzījusi mērķi nodrošināt laikmērtīgu pārvaldību, stimulējot tālāku demokratizāciju, nodalot lēmējvaru no izpildvaras, samazinot varas koncentrāciju un vairojot vietējās sabiedrības regulāru līdzdalību.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs Juris Pūce tikās ar nevalstisko organizāciju apvienības “Latvijas Pilsoniskā alianse” un domnīcas “Providus” pārstāvjiem, lai runātu par ministrijas darbu jaunā Pašvaldību likuma izstrādē un mehānismiem jaunajā likumā paredzētās iespējas pašvaldību darbā un lēmumu pieņemšanā vairāk iesaistīt vietējos iedzīvotājus. Ministrijas pārstāvji ar nevalstis-

ko organizāciju ekspertiem pārrunāja likumprojektā iekļautās normas par publiskām apspriešanām, kolektīviem iesniegumiem, iedzīvotāju valdēm un sabiedrības informēšanu.

“Ministrija, strādājot pie jaunā Pašvaldību likuma, ir izvirzījusi virkni prioritāšu, kur pilsoniskai sabiedrībai tiek nodrošinātas plašas iespējas iesaistīties pašvaldību darbā un lēmumu pieņemšanā. Nevalstisko organizāciju iesaiste likumprojekta izstrādes gaitā sniegusi vērtīgu redzējumu par labākiem sabiedrības līdzdalības modeļiem pašvaldībās,” vērtējis ministrs.

Ministrijas un organizāciju pārstāvji sprieda, kā labāk nostiprināt atklātības principu ievērošanu domes darbā. Ministrija, tostarp pēc diskusijām ar NVO, jaunajā likumprojektā ir iekļāvusi prasību, ka komiteju, komisiju un padomju sēdes ir atklātas un to dienaskārtība ir pieejama pašvaldību mājaslapās. Tika ņemti vērā arī “Providus” un “Latvijas Pilsoniskās alianses” ieteikumi par publiskajām apspriešanām un kolektīviem iesniegumiem.

Kā viena no iedzīvotāju iesaistes formām paredzēta līdzdalības budžeta ieviešana, tādējādi nodrošinot demokrātisku procesu, kas sniedz iespēju pašiem iedzīvotājiem noteikt, kā tiek iztērēta daļa no pašvaldības budžeta teritorijas attīstības jautājumos. Tas veicinās iedzīvotāju sadarbību ar pašvaldību, savstarpēju uzticību un pilnvērtīgu un mērķtiecīgu sadarbību. □

Lappusi sagatavoja SARMĪTE FELDMANE

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

MAF
Mediju atbalsta fonds

Meklē atbildes tiesā

Pēdējo mēnešu laikā Satversmes tiesa ierosinājusi jau vairākas lietas par Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma atbilstību Satversmes 1. un 101. pantam. Šādus pieteikumus konstitucionālajā tiesā iesniegušas Salacgrīvas, Kandavas, Mazsalacas, Iecavas, Varakļānu, Inčukalna, Carnikavas, Salas, Ikšķiles un Rundāles pašvaldības. Tiesa tās pieņēmusi un ierosinājusi lietas. Lēmumi būs zināmi nākamā gada februārī, martā. Vērtējot administratīvi teritoriālās reformas atbilstību Satversmei, Satversmes tiesa vērtēs arī likumdošanas procesu

ārkārtējās situācijas laikā, proti, to, cik kvalitatīvs bijis Saeimas darbs laikā, kad parlamenta sēdes notika attālināti.

“Tas ir viens no metodoloģijas soļiem, vērtējot pamattiesību ierobežojumu, – tātad, vai šīs teritoriālās reformas likums ir pieņemts ar pienācīgā kārtībā pieņemtu likumu. Ko tas nozīmē? Tas nenozīmē tikai pareizu parakstīšanu, publicēšanu un izsludināšanu. Tas nozīmē, ka ir jāievēro labas likumdošanas principi,” norādīja Satversmes tiesas priekšsēdētāja Ineta Ziemele.

Ārkārtējās situācijas laikā Saeimas un valdības sēdes notika attālināti. Saeima uz pirmo

klātienē sēdi sanāca tikai šā mēneša sākumā, savukārt Ministru kabineta sēdes arvien notiek attālināti. Plašas diskusijas izraisījušais Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums otrajā un arī trešajā, galīgajā, lasījumā tika pieņemts jau ārkārtējās situācijas laikā. Pēc tā pieņemšanas 10. jūnijā 46 pašvaldību vadītāji kopīgā vēstulē vērsās pie Valsts prezidenta Egila Levita ar aicinājumu likumu neizsludināt. Valsts prezidents likumu tomēr izsludināja, gan norādot, ka “reformas ietvaros noteiktās administratīvās teritorijas nav akmeņi iecirstas”. □